

Аннотація

Описана история строительства, строительные периоды и архитектура главной святыни восточного православия – Успенского собора Киево-Печерской Лавры.

Ключевые слова: Успенский собор, православная святыня, история, архитектура.

Annotation

Were described the building history, the building periods and the architecture of the main sanctuary of Eastern Orthodox – the Dormition (Assumption) Cathedral of Kiev-Pechersk Lavra.

Key words: Dormition (Assumption) Cathedral, architecture, history, architecture.

УДК 728.11

А. В. Онофрійчук,

*аспірант каф. інформаційних технологій в архітектурі
Київського національного університету будівництва і архітектури*

ЖИТЛО ДОВГОТРИВАЛОГО ПЕРЕБУВАННЯ В СТРУКТУРІ МІСТА

Анотація: розглядається питання розміщення об'єктів містобудування в структурі міста, як поліфункціональної просторової структури. Також йдеться про потребу міст в житлі довготривалого перебування і необхідність визначення його місця розташування. Розглянуто доцільність розміщення житла довготривалого перебування в структурі житлових районів, адміністративного центру міста та інтегрованої забудови.

Ключові слова: житло довготривалого перебування, житлова забудова, змішана забудова, адміністративний район, багатофункціональний комплекс.

Кожне місто – це складний функціонально-планувальний комплекс, який має зосереджувати в собі основні функції життєдіяльності міського населення: роботу, житло, відпочинок і пересування. Ці функції були визначені, як основні в резолюції «Афінської Хартії» в 1933 році [1]. Згідно цих функцій, територія міст поділялася на такі основні функціональні зони: сельбищну, промислову, комунально-складську, зовнішнього транспорту, рекреаційну і санітарно-захисну [2].

В повоєнні роки, розробки міських планів велися під впливом ідей

функціоналізму. Задача архітекторів полягала в раціональному дотриманні взаємного положення основних функціональних зон міста [3]. Були розроблені вимоги до використання територій основних зон міста, в яких указано які об'єкти та заклади допускається чи не допускається розміщувати у відповідній зоні [4].

Але строге підпорядкування функціоналізму призвело до появи містобудівних проблем, які були висвітлені ще у 1983 році, а на сьогоднішній день набули глобального характеру. Одна з них, як писав І. Йодо, полягає в змінах в структурі зайнятості населення. «Все більша кількість людей задіяна в галузях, які вимагають розумової діяльності та на підприємствах, які не шкідливі для оточуючого середовища. Ці заклади мають тенденцію до зближення з житлом. Таким чином, спеціальні зони, які відведені для промислових підприємств, перестали бути головними і важливими місцями прикладання праці» [3, стр.114]. У зв'язку з цим, І. Йодо радить міняти сформоване уявлення на функціональне зонування міста і розглядати територію міста, як поліфункціональну просторову структуру, в якій об'єкти містобудування мають вільно розміщуватися на території міста, відповідно до потреб населення зі збереженням санітарно-гігієнічних вимог [3]. В складній поліфункціональній структурі міста потрібно знайти відповідне місце для розташування житла довготривалого перебування.

Житло довготривалого перебування по принципу функціонування та організації житлового простору значно відрізняється від постійного житла [5]. На нього не повинні поширюватися такі жорсткі містобудівні обмеження та санітарно-гігієнічні вимоги, як на постійне житло.

Визначення місця розташування житла довготривалого перебування в структурі міста необхідне для максимальної відповідності різних потреб споживачів такого виду житла.

Якщо розглядати територію міст з точки зору наповнення його житловими та громадськими будівлями, то можна виділити наступне: територія житлових районів міст з переважаючою житловою забудовою; територія громадських центрів міст з переважаючою громадською забудовою (адміністративні, ділові, культурні, розважальні, спортивні, житлові, торгові заклади тощо) та територію міст з інтегрованою забудовою (велика частка житлових та громадських будівель[3].) Житло довготривалого перебування буде розміщуватися на цих територіях по-різному, так як на кожній із них існує своя давно сформована житлова забудова, інфраструктура громадських будівель та транспортних мереж.

Житло довготривалого перебування в структурі житлових районів. Основна функція житлового району полягає в забезпеченні населення

максимально зручним розміщенням житлових будинків та системи культурно-побутових закладів. [6].

Згідно прийнятих в 70-80^x роках містобудівних принципів ступінчатої побудови системи культурно-побутового обслуговування житлового району, всі об'єкти по частоті використання поділяються на групи: повсякденного, періодичного та епізодичного користування. Оптимальна доступність центрів кожної ступені розраховується від житлових будинків і складає 400-500 м (мікрорайон), 800-1200 м (житловий район) і не більше 40 хв. (загальноміський центр) [3].

Житло довготривалого перебування орієнтоване на людей з дещо іншим способом життя [5]. Згідно статистичних даних по країнам ЄС та США [6], доля сімей, які проживають в орендному житлі з дітьми, молодших 18 років, становить біля 10%. Споживачів не так сильно цікавить домашнє господарство, вони мають не сімейні пріоритети. Їм в меншій мірі потрібні дитячі садки та навчальні заклади. Ці заклади відносяться до повсякденної групи використання і розміщуються в центральних частинах мікрорайонів та житлових районів Києва. Таким чином, житло довготривалого перебування повинне тяжіти до периферії житлових районів, куди може не поширюватись радіус обслуговування вищезазначених закладів.

Житло довготривалого перебування в структурі адміністративного центру міста. При плануванні міст в XVIII – пер.пол. ІХХ ст. ще не було умов для зонального відокремлення житлового та громадського середовища. Сене житла багато років не пов'язувався з обов'язковими первинними елементами обслуговування (дитячі садки, школи, тощо). Тому елементи житлового середовища у вигляді окремих житлових будинків, невеликих кварталів вільно проникали в зону центру, розмиваючи його кордони [7]. На сучасному етапі у зв'язку зі спеціалізацією житлової та громадських зон в системі міста, це питання перетворилося в проблему.

Не дивлячись на таку тенденцію, житлову забудову необхідно включати в структуру центральних районів, щоб запобігти породженню увечері безлюдних зон денної активності, які ведуть за собою низку проблем, наприклад підвищення злочинності [8]. За таких обставин, в центральній зоні доцільно розташовувати житло довготривалого перебування, яке розраховане на чітко визначений термін проживання людей і на тих мешканців, які не потребують дитячих закладів, а саме: робітники одинаки, робітники без дітей. Житло довготривалого перебування доцільно розташовувати в структурі багатофункціональних ділових комплексів (бізнес-центри). Таке житло розраховане на робітників, місце прикладення праці яких знаходиться безпосередньо в даному центрі або на прилеглий території. Розміщення житла

довготривалого перебування в багатофункціональних ділових комплексах забезпечить більш ефективне використання території забудови, інженерних споруд та комунікацій, а також спільне використання допоміжних приміщень. Крім цього, таке розміщення житла пов'язане з економією часу та зусиль потенційних споживачів на одержання декількох видів послуг в одному місці.

Житло довготривалого перебування в структурі інтегрованої забудови. Інтегрована забудова являє собою суміш громадських та житлових будівель. Інтегрована забудова розташовується поблизу центральних районів міста, де потенціал громадських будівель вичерпав територію і «розповзся» за її межі.

В останні десятиліття спостерігається тенденція до витіснення громадськими будівлями житла та обов'язкових первинних елементів його обслуговування. Цей процес отримав назву «сітізації». Його соціально-економічний механізм в теперішній час достатньо відомий. В його основі дія закону абсолютної і диференційної ренти – постійне підвищення цінності території в центрі. Пов'язана з цим тенденція до економії території яка обумовила занадте зниження розмірів вільних територій, необхідних для шкіл, дитячих дошкільних закладів, зменшення рівня комфорту проживання населення (у порівнянні зі спеціально пристосованою до побутової функції середовища житлового району) [7].

На містобудівному рівні процес витіснення повинен чітко регулюватися, щоб не допустити глобального перетворення денних активних зон міста у безлюдний небезпечний простір увечері та вночі [8]. Тому зі збільшенням кількості громадських будівель, повинен збільшуватися житловий фонд. Але постійне проживання в житлі з інтегрованою забудовою некомфортне, так як місце розташування житла не відповідає потребам споживачів такого виду житла.

На такій території доцільно влаштовувати житло довготривалого перебування. Потенційним споживачам такого житла дане місце розташування вигідне, так як змішана забудова характеризується потужною транспортною інфраструктурою і безпосередньою близькістю до місць прикладання праці.

В залежності від місця положення в структурі міста, а також від розміру ділянки, відведеної під будівництво, житло довготривалого перебування доцільно розміщувати в будинках-структурах, які мають дещо іншу об'ємно-планувальну побудову, наприклад: в структурі житлових районів міста житло довготривалого перебування доцільно розміщувати в будинках-пластинах, напівзамкнених будинках та будинках-кварталах. Ці будинки потребують як великої, так і малої ділянки, можуть бути необмеженої поверховості і вміщувати в собі достатню чи необхідну внутрішньодомову інфраструктуру; в

структурі адміністративного центру міста житло довготривалого перебування доцільно розміщувати в будинках-пластинах та напівзамкнених будинках, які потребують малої ділянки, необмеженої поверховості та можуть вмещувати в собі необхідну внутрішньодомову інфраструктуру; в структурі інтегрованої забудови житло довготривалого перебування доцільно розміщувати в будинках-пластинах, будинках-вставках та напівзамкнених будинках. Ці будинки потребують дуже малої ділянки, обмеженої поверховості та можуть містити в собі достатню внутрішньодомову інфраструктуру.

Територіальне розміщення житла довготривалого перебування в структурі міст має свої особливості, які обумовлені соціальним контекстом, потребами споживачів на яких орієнтоване таке житло та містобудівними вимогами. Місце положення диктуватиме типологічну, загальну структуру будинку, розмір та поверховість будинку, а також прибудинкову інфраструктуру.

Література

1. Ле Корбюзье. Три формы расселения. Афинская Хартия. Пер. с франц. Ж. Розенбаума. Послесл. Ю. Бочарова и А. Раппапорта - М., Стройиздат, 1976, 36 с.
2. Тімохін В.О. Основи містобудування/ Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 216 с.
3. Иодо И.А. Основы градостроительства. – Минск: Вышэйш. шк., 1983. – 199 с.
4. Справочник проектировщика. Градостроительство. - М., Стройиздат, 1978. – 367 с., ил.
5. Онофрійчук А. В. Актуальність проблематики житла довготривалого перебування. Визначення та гіпотеза// н.-т. сб-к «Сучасні проблеми архітектури та містобудування». Вип № 35, К.: КНУБА. – 2014, с. 174-178.
6. Авдотьин Л.Н., Лежава И.Г., Смоляр И.М. Градостроительное проектирование. – М.: Стройиздат, 1989. – 432 с.
7. Формирование систем общественных центров в больших и крупных городах: Обзор. – М.1991. – 64 с. – Архит. Районная планировка градостроит. Вып.4
8. Джекобс Д. Смерть и жизнь больших американских городов / Пер. с англ. М.: Новое издательство, 2011. — 460 с.

Аннотация

Рассматривается вопрос размещения объектов градостроительства в структуре города, как полифункциональной пространственной структуры. Также говорится о необходимости городов в жилье длительного пребывания и

необходимость определения его местоположения. Рассмотрена целесообразность размещения жилья длительного пребывания в структуре жилых районов, административного центра города интегрированной застройки.

Ключевые слова: жилье длительного пребывания, жилая застройка, смешанная застройка, административный район, многофункциональный комплекс

Abstract

The question of accommodation facilities in the town-planning structure of the city as a multifunctional spatial structure. Also refers to the need of cities to long-stay accommodation and the need to determine its location. We consider the appropriateness of placing housing in the structure of long-stay residential areas, the administrative center of the city and integrated development.

Keywords: long-stay housing, residential buildings, mixed development, administrative area, multifunctional complex.

УДК 728.1

Ю. Ф. Сазонова,
*канд. арх. Полтавський національний
технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ ЖИТЛОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація: у статті показано, що ефективна організація візуального житлового середовища передбачає дослідження потреб мешканців, зокрема виявлення психологічних особливостей сприйняття естетичних характеристик даного середовища.

Ключові слова: візуальне сприйняття, естетичне сприйняття, естетичні характеристики, житлове середовище, сенсорний вплив, емоційний стан, естетична інформація.

Постановка проблеми.

Розв'язання проблеми забезпечення широких верств населення житлом спричинило низку проблем "економічного масового житла", серед яких слід виділити заміну реального користувача "середньостатистичною людиною" зі стандартним переліком фізіологічних та психологічних потреб.